

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Anu lu XLII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 25.

Joi, 29 Martiu | 10 Aprile

1879.

Cu 1 Aprile st. v. 1879 se incepe unu nou abonamentu la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fôiei nôstre, alu caroru abonamentu espira cu 31 Martiu st. v. 1879, se binevoiesca a si'lu reînoui de cu vreme, deca voiescu cá diuariulu se li se tramita regulatu. De la 1 Aprile st. v. incolo diuariulu se va tramite numai aceluor domni, cari au binevoitu a-si reînoui abonamentulu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprôpe* de loculu, unde locuiescu.

Pretiulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este :

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.;

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci. (Abonamentulu se primescu si in bilete hipotecarie romane.)

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Brasiovu, 28 Martiu (19 Aprile.)

Diplomati'a européna earasi se afla in deplina activitate. D. Andrassy se prepara la o noua actiune in Orientu. Ocupatiune si earasi ocupatiune, este devis'a dilei. A fostu greu pëna s'a facutu inceputulu, acuma trebuie se mergemu curagiosu inainte cãci indereptu si asia nu mai potemu. Asia va fi gaudindu comitele Andrassy. Inse n'ajunge cu atãta, o politica atatu de mare si costisitorã cá ceea ce o pörta cabinetulu nostru trebuie se fia condusa dupa unu planu sistematicu, ministrulu nostru de esterne trebuie se aiba inaintea ochiloru scopuri clare si bine definite.

Ori-catu de mare silintia ne amu dá inse nu amu poté descoperi in politic'a comitelui Andrassy ceva sistematicu. Caracteristic'a cea mai buna ia dat'o ministrulu insusi numindu-o „politica din casu in casu.“ Se póte inse cá planurile comitelui se fia atatu de mari si departe batãtorie, incatu pentru cei ce nu sunt initiati in secretele diplomatiei se nici nu fia cu potintia a conchide dela atitudinea presenta a d-lui Andrassy la planurile sale ulterioare.

Deca este se punemu órecare pondu pe asertiunile lui „Pester Lloyd“ care trece de organu alu ministrului de esterne, apoi planulu ulterioru alu comitelui Andrassy ar' fi nici mai multu, nici mai puçinu decatu: Salvarea Turciei. „Numai Europ'a póte salvã Turci'a, dice numita foie, si rolulu conducetoriu in acést'a actiune compete numai Angliei si Austro-Ungariei.“

Cumu se unesce acestu planu de a salvã Turci'a cu politic'a de ocupatiune a comitelui Andrassy? A luã Turciei provincia dupa provincia si apoi a voi totusiu se-o salvezi este unu lucru in adeveru extraordinariu, pe care unu omu cu mintea senatósã nu si-lu póte esplicã. Dér' oficiosii sustienu cá tractatulu dela Berlinu se fia bas'a, pe care se se regenereze imperiulu turcescu si acestu tractatu incuviintieza ocupatiunea. O incuviintieza in adeveru, dér' numai sub conditiunea, cá Turci'a se remana suverana peste provinciile ocupate.

Indata ce politic'a de ocupatiune austro-ungara nu se póte aduce in consonantia cu-o esecutare fidela a tractatului dela Berlinu, este greu a

crede cá planulu d-lui Andrassy este numai si numai acel'a, cá prin salvarea tractatului se salveze Turci'a.

Alta trebuie se fia parerea ce domnesce in cercurile slavofile dela Vien'a, cari esercéza din ce in ce o influentia mai puternica la Curte. „Impacarea nationalitatiloru slave din Austri'a, continuarea operi incepute pe peninsul'a balcanica, luarea Novibazarului si a teritoriului intregu turcescu pëna la Marea Egea“ — eata in puçine cuvinte programulu partidei slavofile. Se-i fia óre comitelui Andrassy de totu strainu acestu programu?

Foile opositiunale maghiare 'i imputa tocmai ministrului de esterne, cá pörta o politica in doi peri, cá ambla cu idei mari de cucerire in Orientu si se espune astfelu pericolulu unui resbelu aventuros.

„Deca Andrassy va castigã pentru noi Orientulu, vomu perde Occidentulu; deca vomu merge la Constantinopolu, Bismarck va merge la Vien'a“, scrie „Pesti Napló“ si adauge: „Acést'a nu-o póte voi comitele Andrassy, deca cu tóte aceste va face se mobilisamu peste câteva septemani si se plecamu la Novibazaru si la Rumeli'a orientale: atunci véda ce va iesi de aci. Noi planimu totu actiuni pacifice si apoi ne incurcamu in resbelu. Lectiunea bosniaca nu a fostu destulu de aspra, de aceea ne aruncamu in noue aventuri. Nu cutezamu se incepemu unu resbelu mare pentru scopuri mari; dér' incepemu in micu, cá apoi se ne pomenimu in resbelu.“ Cuvintele aceste caracterizeza situatiunea cátu se póte de bine.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Diet'a maghiara si-a amanatu siedintiele pëna la 26 Aprile. Cu câteva dile mai inainte camer'a deputatiloru si-a alesu unu nou presiedinte dupace betranulu Ghyczy si-a datu demissiunea din postulu acest'a. Lui Ghyczy de multu nu-i mai place, cumu mergu lucrurile, elu este unulu din acei numerosi fruntasi ai maghiariloru, cari cu tóta buna-voienti'a si diligenti'a loru in urma n'an mai potutu merge cu curentulu, ci s'au vediutu siliti a se retrage — desamagiti si desilusionati. Ghyczy e betranu in adeveru, dér' betranetiele sale nu 'lu ar' fi impededatu a remané in postulu seu; o profunda nemultiamire ce l'a cuprinsu asupra directiunei ce au luat'o afacerile statului l'a fucutu se se retraga. „Omulu celu mai de omenia“ cumu ilu numeau conationalii sei, incepuse a se simti parasitu si desconsideratu, oficiulu de presiedinte alu dietei devenise astfelu pentru elu numai o greutate. Ghyczy s'a decisu dér' a se retrage in vieati'a privata si si-a depusu si mandatulu de deputatu. In loculu lui s'a alesu cunoscutulu Szlávý, fostu ministru si favoritu alu lui Deák.

In siedinti'a dela 2 Aprile diet'a a luat'u in desbatere conventiunea cu Romani'a, privitore la construirea drumulu de feru Brasiovu-Ploiesci si Orsiova-Verciorov'a si a primit'o intocmai cumu amu impartasit'o in estrasu in Nr. 22 alu fôiei nôstre.

In ultim'a siedintia, inainte de a se desparti deputatii deolalta, Gabriele Baross a depusu pe biurulu camerei referatulu comissiunei dietale asupra proiectului de lege pentru introducerea limbii maghiare in scolile poporale ale nationalitatiloru. Asia dér' tóte sunt pregatite, cá acestu proiectu fatalu se se póta desbate in siedinti'a plenaria a dietei, indata ce se va readuna. Deocamdata le-a succesu alu aduce asia departe — trebuie se ni se prepare si noue o mangaiare de serbatóriele pasciloru!

Ce perspective li se deschidu inse maghiariloru pentru timpulu celu mai de aprôpe? Reconstruirea Seghedinulu? Acést'a o promise guvernulu ce e dreptu prin graiulu ministrului presiedinte

Tisza, dér' óre póte fi vorba de apropiat'a realizare a unui asemenea planu? Multa apa va trebui se curga pe Tis'a in josu pëna ce Seghedinulu va fi si numai in parte reconstruitu. Ce alte perspective mai au maghiarii? Incetarea cheltuieliuor pentru Bosni'a, vreunu castigu mare in relatiunile loru comerciale cu popórele si tierile peninsulei balcanice? Nimicu nu póte se incurageze asemenea sperantie. Spesele ocupatiunei in locu se incete se voru urcã la sum'a indoita si intreita, cãci la ocupatiunea Bosniei voiescu se adauga in vér'a acést'a si aceea a pasialiculu Novibazaru si intre cabinete se desbate tocmai acuma despre participarea si a monarchiei austro-ungare la ocupatiunea mixta in Rumelia de ostu. Alte favoruri comerciale nu se potu asteptã deocamdata, cãci guvernulu austro-ungaru nu i-a succesu pëna acuma a incheiã nici macaru o conventiune favorabila comerciala cu Serbi'a, ci acést'a a datu preferentia Angliei. Ori incatrua privesce omulu, nu vede decatu numai puncte intunecóse. Maghiarii din tóte cele sperate voru remané dér' deocamdata numai cu proiectulu: de lege maghiarisatoriu si se pare in adeveru cá acést'a nu s'a facutu atatu spre „folosulu“ si bucuri'a nôstra, cátu pentru mangaierea maghiariloru. Pentru o asemenea mangaiere inse nu-i potemu nicidecumu invidia.

Uitasemu de pactulu financiaru cu Croati'a, care inca trebuie reînoui. Maghiarii ar' voi se scape catu mai eftinu, dér' Croatii nu sunt dispuși a cedã din pretensiunile loru. Deputatulu Béla Lukács a fostu espusu intr'unu diariu parerile maghiariloru asupra pactului. La acést'a respunde organulu oficiosu croatu „Obzor“: „In Croati'a multi dorescu lupt'a cu maghiarii; noi dela Obzoru credemu, cá ea este neoportuna; deca inse cercurile competente ungurescu impartasiescu parerea foiloru, atunci lupt'a este neevitabila, timpulu de facia inse este favorabilu pentru Croati.“ — Ne potemu face o idea despre spiritulu ce domnesce intre Croati, deca chiaru unu organu alu guvernulu loru pörta unu limbagiu atatu de amenintatoriu.

Intr'aceea negotiarile dintre marile poteri privitórie la ocupatiunea mixta a Rumeliei de ostu se continua, fara a fi ajunsu pëna acuma la vreunu resultatu. Acést'a a declarat'o atatu d-lu Tisza in dieta, cátu si d. Northcote in parlamentulu anglesu. D. Tisza a mai adausu, cá monarchi'a nôstra merge in cestiunea acést'a mana in mana cu Angli'a. Singurulu documentu alu buneloru relatiuni dintre aceste doue state este inse pëna acuma unumai unu toastu, ce l'a tienutu ambasadorulu austro-ungaru comite Károlyi la o festivitate in Londra. Elu a vorbitu cu acea ocaziune, cá reprezentantu alu imperatului-rege „aliatulu si amiculu Angliei“ adaugendu fórte precautu cá „bunele relatiuni ale Austro-Ungariei cu Angli'a se baséza numai pe o „aliantia nesubscrisa, cu scopu de a impededã resbelnu“.

Press'a si publiculu anglesu au primitu cu recéla descoperirea lui Károlyi. Se pare, cá aliantia de care vorbí elu se marginescu numai la o intielegere asupra ocupatiunei mixte a Rumeliei orientale. Deca esista dér' in adeveru acea aliantia, va trebui se se documenteze peste puçinu in realitate, pëna ce inse nn se va dovedi, ea, cu tóte asigurarile guvernulu, nu va afiã crediamentu nici in Ungaria, nici in Austri'a. Omenii s'au dedatu se véda realizandu-se mai totu contrariulu din cele ce le-a asigurat pëna acuma comitele Andrassy. Unu evenimentu, ce ni 'lu impartasiescu „P. Ll.“ ne arata spre esemplu cátu de mare este influenti'a ce sustienu oficiosii lui Andrassy, cá o esercita monarchi'a nôstra in Orientu. In Vidinu ne spuee numit'a fôie — consululu austro-ungaru a fostu datu afara din casa si guvernatorulu bulgaru a strigatu dupa densulu: „Stupai preko Donau“ (marsiu peste Dunare.) Asemenea eveneminte nu

ne potu însufliá mari sperantie in actiunea viitoare orientala.

Publicamú mai la vale mesagiulu domnescu pentru disolvarea Corpurilor legiuitoare din Romania. In curendu se voru adun'a acum nouele Camere cari voru avé se proceda la revisuirea art. 7. din Constitutiune. S'au si inceputu agitatiunile electorale pentru Constituanta; ea va avé se acorde drepturile Eyreiloru, pe bas'a tractatului de Berlinu. Cine nu semte greu'a situatiune in care se afla tier'a fačia cu acést'a mare cestiune dela a careia rezolvare depinde chiaru viitoriulu Romaniei si alu Romanismului. Se speramu inse cá luptele nefructifere dintre partide voru incetá in fačia marilor interese ale tieriei si ale natiunii si cá membrii viitórei Constituante voru fi inspirati, cumu dice Mesagiulu, de unu singuru semtiementu: iubirea Patriei si de-o singura vointia, aceea de a se consacrá binelui ei;

Dela Versailles — la Paris.

In lun'a lui Martiu a. c. s'au implinitu optu ani de candu a fostu stramntatu guvernulu si parlamentulu francesu la Versailles. Cu mari greutate a avutu se se lupte Frančia in timpul acést'a pèna ce s'a vediutu definitivu constituita cá Republica. Erá in 13 Februaru 1871, ostile inimice impresurau Parisulu, cuartirulu generalu prusso-germanu se aflá in Versailles, Regele Wilhelm, se consultá cu Bismarck si cu Moltke in salele cele lucurióse ale palatului lui Ludovicu alu XIV. — candu se intruni adunarea nationala francesa in Bordeaux — cu scopu de a face pace cu Prusso-Germania victorioasa. In 17 Februaru reprezentantii natiunii au incheiatu asianumitul „pactu dela Bordeaux, care constá in hotarirea de a se insarciná Thiers cu formarea si conducerea ministeriului rezervandu-se pentru viitoru stabilirea forme de guvernamentu, adeca cestiunea despre aceea, cá cumu se se constituie Frančia cá monarchia séu cá republica. In 19 Februaru betranulu Thiers a capetatu plenipotentia de a merge cu Jules Favre in cuartirulu generalu spre a negociá pentru incheierea pacii. In 21 Februaru ajunse Thiers in Versailles si negociarile incepura. Cinci dile a duratu lupt'a cu Bismarck, care nu voiea nicidecumu se cedeze, in fine in a síseca dí i-a succesu elocintiei lui Thiers a face se mai lasé unu miliardu, cáci la inceputu cerea siese miliarde si se renuntie la fortareti'a Belfort, dér' si acést'a o facú Bismarck numai sub conditiunea, cá armat'a prussiana se ocupe o parte a Parisului pèna ce tractatulu de pace va fi primitu de cátra adunarea nationala francesa. In 1 Martiu ocupara prusso-germanii cu-o armata de 30,000 o parte a Parisului. Sub auspiciile ostriloru inimice, potemu dice, s'a preparatu rescóla comunei, de cátra comitetelé revolutiunare. Intr'aceea adunarea dela Bordeaux primi tractatulu de pace si cuartirulu generalu prussianu plecá dela Versailles in 7 Martiu, ear' trupele din Paris se retraseru in unele forturi din giurulu capitalei. Atunci decise adunarea nationala la propunerea lui Thiers se tiena siedintiele sale pe viitoru la Versailles. In momentulu acést'a inse rescóla comunista erá deja organizata. Revolutiunarii cu Assy, Flourens si Delescluze in frunte aveau vreo 200 tunuri si mitrailleuse in man'a loru si impartiseru vreo 100,000 de pusci intre cei ce se pusera sub ordinele loru secrete.

Inainte de ce adunarea nationala, care si-a finitu activitatea in Bordeaux, se-si fi potutu continuá siedintiele in Versailles, a isbuenitu infricosiat'a rescóla a comunistoru in 18 Martiu, pe care tóte silintiele si tóta moderatiunea guvernului n'a fostu in stare a-o impedecá. Abia cátra finea lui Maiu a succesu guvernului si trupelor de sub comand'a lui Mac Mahon de a ocupá earasi Parisulu, dupa o lupta din cele mai crancene pe stradele Parisului de 4 dile si 5 nopti. Comunistii vediendu, cá numai e scapare pentru ei, dasera focu orasiului la propunerea bestialului Delescluze. „Se preparamu, diceau ei, libertatii o inmormentare démna!“ si ardeau si omorau in drépt'a si in steng'a. Lupt'a acést'a teribila a costatu pe comunisti vreo 17,000 morti, Mac Mahon perdu 1000 morti si avú peste 6000 raniti. Vreo 25,000 fura arestati. In timpu de unu anu s'au publicatu 10 mii de sentintie contra comunistoru, 70 au fostu condamnati la morte, 200 la munca pe vieatia 4000 la deportatiune si numai 2000 au fostu absolvati. Mai tardiu numerulu condamnatoru ajunse la 10,137. Asia se finí acestu tristu si do-

rosu capitulu din istoria Parisului si a Françiei.

Mai deodata cu suprimerea rescólei comunistiche, la 20 Maiu, se ratificá si tractatulu de pace definitivu cu Germania. Unu periodu greu a urmatu dupa acést'a pentru Frančia. Platirea intetita a miliardelor, urcarea dariloru si regularea financelor, reorganizarea armatei si luptele continue intre monarchisti si republicani, eata marile cestiuni ce avea se le rezolve guvernulu cu adunarea nationala, care de fric'a socialistiloru a remasu totu in Versailles. Intr'aceea Thiers a demissionatu si Mac Mahon l'a inlocuitu si, dupa o seria de incercari zadarnice ale monarchistoru de a resturná republic'a, fú silitu si acést'a a se retrage in favorulu republicanului Grévy. Sub presiedintia acestuia republic'a devenindu definitivu constituita, un'a din cestiunile cele mai urgente erá reintórcerea Camerelor la Paris. Astadi adunarei nationale nu mai póte se-i fia frica de Paris, care n'a incetatu nici unu momentu de a fi capital'a, anim'a Françiei. Déca si astadi Parisulu este orasiulu celu mai republicanu in Frančia, apoi acést'a nu mai póte servi, spre justificare a retragerii la Versailles, unei camere republicane.

Parisulu e capital'a, acolo trebuie se fia dér' si guvernulu cu parlamentulu. Se ne reintórcemu dér' la Paris! fú devis'a dileloru trecute. Camera din Versailles, a si decisu acést'a reintórcere, dér' Senatulu, care este mai conservativu, a fostu si in cestiunea acést'a mai dificilu, guvernulu i-a venit in ajutoriu, cáci a cerutu amanarea cestiunii, pentru cá se póta face pregatirile necesarie, si amanarea s'a — primitu. Distantia dela Paris pèna la Versailles cu drumulu de feru nu e nici de 1 óra, cu tóte aceste trecura optu ani, de candu adunarea nationala francesa sta se se reintórcu in capitala — si inca totu, totu nu s'a potutu apropiá de ea nici macaru c'unu kilometru. Trebuie se se reculégainse si se faca acestu pasu neincungurabilu se'lu faca de buna voie, cáci ar' fi teribilu, candu ar' trebui se fia silita la acést'a.

Cu privire la cestiunea reintórcerii la Parisu s'a respicatu si celebrulu Victor Hugo intr'una din comisiunile Senatului; elu dise:

„D-Vóstra ve ocupati cu Parisulu. Aceasta e bine. Dér' in modulu in care o faceti nu este bine. D-Vóstre va scapatu din vedere, cá Parisulu sta cu multe mai susu decatu D-Vóstra. Numai dóue orasie au fostu in Europ'a, ce este astadi Parisulu: Aten'a si Rom'a. Cá Aten'a, cá Rom'a, Parisulu este orasiulu, Parisulu este Urbs (cetatea.) Parisulu domnesce peste Francia, dupa cumu domnesce Frančia peste lume. — Iudreptanduve contra acestui orasiu cetati, ati scuitu bine, ce faceti? Nu! Ati cugetatu, ce pedeca a pusu acést'a cetate barbariei in drumu, cumu dóue milióne de ómeni barbati, femei si copii, desteptati de-odata din tóte desfatarile pacii, din betii'a imperiului, se luminara in mediulocu spaimii cá de o revelatiune cerésca si prefacura acestu Babilonu imensu intr'o Sparta nemesurata? Cugeta'ti D-Vóstra la femeile noastre cele de frunte si la cele din poporu si cumu au asediatu aceste din urma diminétia pe la 4 óre usile brutariiloru, descultie pe ghiatia, la unu frigu de 17 grade? Ati cugetatu cumu era cas'a inghetiata, cumu era pardoséla inghetiata, cumu era Sen'a inghetiata, cumu a inceputu fómetea si cá intr'aceea o armata mare de selbaticu trase unu bréu de feru impregiurulu civilisatiunii?

Acést'a a tienutu cinci luni. Si acést'a poporatiune a voitú a se luptá totu mai departe si totu intr'una. Spre a-o scapá de mórte, de fóme, au trebuit se-o tradeze. Dela inceputulu istoriei nu s'au mai vediutu astfelu de lucruri. Parisulu a adausu la puterea Romei, eroismulu Lacedemonului (Spartei.) Dér' Rom'a a fostu numai Rom'a si Lacedemonulu numai Lacedemonu. Parisulu a fostu si un'a si alt'a, mare ca Rom'a, viteazu cá Sparta. Ati intielesu acuma Domniloru, D-Vóstra sunteti datori se respectati Parisulu. D-Vóstra uitati acést'a si cu vi-o rechiamn in memoria. Ce se atinge de 18 Martiu, este mai bine, cá se nu mai vorbimu de elu. Este o dí infricosiata si urgisita, infricosiata pentru cá in acea dí s'a inceputu resbelulu civilu, urita pentru cá noi tocma aveamu resbelulu cu dusmanulu tieriei. Mi-am facutu datori'a. D-Vóstra reprezentati Frančia natiunea cea mare, eu representu cetatea, prin care ea este asia de mare. Concluziunea o poteti face insi-vé.“

Mesagiulu pentru disolvarea Camerelor romane.

Domniloru senatori! Domniloru deputati! Legislatu'r'a, care se curma astadi a avutu se preintempina un'a din situatiunile cele mai grele, prin care póte trece unu statu. Cu tóte acestea, pe lènga indestularea trebuintelor urgente ale momentului, ea a gasitu tìmpu de

a se ocupá si de interesele viitorului, de-a votá unu maru numeru din legile cele mai importante reclamate de progressele ce face, pe fiacare dí, patri'a nóstra si de necesitatile noiei sale positiuni. Déca, cu tóta activitatea si bunavointia reprezentatiunii nationale, ea nu a potutu realisá tóte reformele asteptate dela dèns'a, caus'a este, fara indoiéla, cá impregiurarile nu i'au permis se sosésca la espiararea termenului legalu, care i'ar' fi fostu de ajunsu pentru completarea operei sale.

Scurtandu d-v. insi-ve acéstu termen, spre a dá locu fara intardiare Camerelor, care au se proceda la revisuirea art. 7 din Constitutiune, ati primitu, interessulu pazei europene, cá Romania se se conforme, cáte mai curèndu si intru tóte tractatulu dela Berlinu, si ati doveditu astfelu o resemnare, unu curagiu si o abnegatiune, care nu potu de cátu se ne redice in opiniunea publica a lúmei întregi.

In fačia unor acte atatu de convingetóre, in fačia atitudinei demne, intiepte si patriotice a poporulu romanu, speru, cá prejudicatiile si banuelile, ce mai esista in afara, voru disparé, cá tóte uneltirile, ori de unde ar' veni, voru fi dejucate si cá in scurtu tìmpu, o apretia mai justa si mai echitabila in privintia nóstra va luá loculu unor preventiuni cu totul nejustificate.

Independintia Romaniei, pe care d-v. cei d'antai ati proclamat'o, si pe care Natiunea a dobendit'o prin energi'a ei si prin viteji'a armatei sale, déca nu 'si-a primitu inca deplin'a consacратиune din partea unor'a din marile puteri, acést'a nu provine, de cátu din nisce cause trecetóre si cu totul circumstantialie. Amu nestramutat'a convingere, cá, din punctulu de vedere superioru alu interesselor generale si permanente ale Europei, tier'a nóstra va dobendí in curendu dreptate.

Atunci, candu peninsul'a Balcanica intréga erá in flacari si candu perspective noue si atragétóre ne poteau seduce, Romania a resistatu la ori-ce tentatiuni si s'a feritu de a fi pentru Europ'a o cauza de turburari si de complicatiuni. Ea n'a intratu in lupta de cátu in acelu momentu gravu, candu inactiunea ei ar' fi potutu se'i devina funesta si candu estensiunea si dainuirea resbelului ar' fi fostu prejudiciabila, nu numai insasi, ci chiaru întregi Europe.

Dupa resbelu, atunci, candu ea avea dreptulu de-a se asteptá nu la sacrificiile dureróse, ce se impunu natiuniloru invinse, ci la folósele, la cari au dreptu a pretinde acelu, cari se intorcu incununati de succesu, ea a avutu fortia, totu in interessulu pazei generale a'si inecá ducerea si a resemnata a primi stipulatiunile tractatului dela Berlinu. Ea a doveditu astfelu, in modulu celu mai neindoiosu, cá nu este unu elementu de prisosu in sistem'a statelor Europei, chiamate a constitui nesce temelii solide pentru pacea generala. Prin urmare o repetu, Europ'a ei datoresce dreptate si suutu convinsu, cá nu va intardiá a i-o dá.

Domniloru senatori! Domniloru deputati! Amu trecut, in timpul acestei legislaturi, prin imprejurari din cele mai grele, prin peripetii din cele mai periculóse si, cu tóte acestea — sunt daturu a-o constata cu faricire, — regimulu nostru constitutionalu n'a incetatu unu singuru momentu de a functioná in tóta vigórea lu. Libertatea individuala a pressei, a intruniloru si a tribunei; intr'unu cuvèntu, tóte libertatile pualice s'au exercitatú in deplinatatea loru fara a fi vreodata atinse, fara cá utilitatea loru se fia macaru pusa in indoiéla. Natiunea, cá si puterea executiva, au probatu prin acést'a cá credintia loru in acestu regimu erá intemeiata, si cá institutiunile liberale, de cari ne bucuramu, sunt fundamentele cele mai sicure ale unui statu, scutulu celu mai puternicu in ori-ce oircumstantia. Fórtu in convingerile Mele int'me in acést'a privintia, intarita si mai multu prin acést'a stralucita esperientia, incredintiata, cá numai dela sincer'a si leal'a aplicare a legiloru si a Constitutiunei atarna linistea Patriei si viitorulu ei, Me veti gasi totdean'a nestramutatú pe cale care ne a dusu deja la rezultate asia de satisfacetóre, care pe care sunt siguru, cá toti Romanii Me voru urmá.

Desi situatiunea Orientului nu este inca asigurata si orizontele pare inca turbure, afara, desi in intru chiaru avemu a rezolve un'a din cestiunile cele mai ardiétóre, si care, cu dreptu cuvèntu, ne ingrijesce pe toti; totusi, sun convinsu, cá potemu privi viitoriulu, de nu fara serióse preocupari, celu puçinu fara téma. Patriotismulu d-vóstre v'intielege, cá, pentru a invinge tóte aceste dificultati trebuitu acumu, cá si in trecut, se remanemu cu totii uniti in cestiunile cele mari, in acele cestiuni, in cari nu este vorbu de interese séu de opiniuni de partida, ci de insasi sigurantia Statului Romanu.

In timpu de atátea secole, printre furtunile cele mai violente, cari au distrusu întregulu sistemulu alu Statelor orientale si au sguiduitu chiaru monarchiile europene, care mai in urma, trebuiau se devina espressionea cea mai înalta a civilisatiunii, poporulu Romanu, desi coplesitu sub invasiuni, cari pareau, cá au se stérgea chiaru urmele esstentiei sale, a sciutu se resiste si se pastreze intacta unitatiatea s'a, totu asemenea elu va luptá, de astadi inaintu si va invinge greutatile, la cari suntemu séu mai potemu espusi, déca si in viitoru vomu fi inspirati de unu singuru

sintimentu: iubirea Patriei vomu, fi miscati de o singura vointia: aceea de a ne consacra binelui ei.

Despre Mine, Domnilor Senatori si domnilor Deputati, am cea mai deplina incredere in intieptiunea si patriotismul Natiunii, si ea pote fi sigura ca, in ori-ce imprejurare, Me va gasi totdeauna in fruntea ei.

Inainte de a ne despartii amu tinentu a veni in persoana in mijloculu D-vostre pentru a ve multumi inca odata pentru poterniculu concursu, ce ati datu intaririi edificiiului nationalu, urandu impreuna cu D-vostre: se traiasca Romani'a, iubita noastra Patria!

Conformu art. 129 alu Constitutiunii, Adunarile Legiuitore sunt dissolvate.

Carol.

(Urméza semnatele ministrilor).

Sentiulu de imparialitate ne obliga a dá locu urmatorei declaratiuni ce ne-o tramite d-lu Administratoru Vicarialu alu Maramuresiului:

Barsan'a 2 Aprile 1879.

Onoratei Redactiuni a „Gazetei Transilvaniei“ in Brasiovu.

Nu am nici timpu nici voia a stá in polemia cu nime cu atatu mai puçinu cu corespondentele „unu maramuresianu“ care in corespondinti'a s'a datata „Maramuresiu Martisioru“, Nr. 21 „Gaz. Transilvaniei“ se incumeta a arata ca albulu este negru, — si deca corespondentele numitu se atinge de aceea ce omulu in Viatia 'i este mai presusu de „omenia“, m'am aflatu silitu a dechiará ca: corespondentele susnumitu in corespondinti'a s'a, in partea aceea ce privesce persoana subscrisului, nu vorbesce dreptu. Elu dice, ca subscrisulu ca Administratoru Vicarialu s'a incumetatu a luá la sine adres'a formulata in limb'a maghiara „de Murari liberi“ (Freimaurer, franc.-maçon.-Red.) si a agita pentru subscrierea aceleia in protopopiatulu seu, mergendu din Satu in Satu spre a seduce pe subalternii sei preoti s. c. l.

Nu numai a dice, ci trebuie a si comprobá, dreptaceea pe asta cale venindu diffamarea intentionata asupra mea, asia cugetu, nu gresiescu, candu rogu on. Redactiune se binevoiesca in colonele acestei foie a primi urmatorea rogare adresata corespondentulu sciutu: Deca va constata corespondentele, ca subscrisulu a amblatu in tractulu seu séu ori-unde in Marmati'a locuita de romani amana cu numit'a adresa, spre a seduce pe cineva a se subscrie, séu a disu cuiva numai cu unu cuventu se-o subscrie-me dechiaru si me deoblegu ai dá 100, una suta florini, ca se aiba, pe ce a se inchina lui Bachus, — presupunendu, ca scornituri ca atari despre altulu numai omu beatu sea nebunu pote scrie; — inse fia-mi iertatu a edice si aceea: ca cine vorbesce despre altulu minciuna, deodata este si columniatore, prin urmare si corespondentele numitu, fia inca odata asia mare nationalistu precumu se tiene, séu ori din ce familia mare se se traga, pena candu nu va constata cele prin elu dise, iucatu pentru persoana mea, ca suntu drepte, pena atunci lu dechiaru de minciunosu si calumniatore.

Cu deplinu respectu remaneudu:

Alu Onoratei redactiuni.

piecatu servu:

Michail Kókényesdy

Administratore Vicarialu in Maramuresiu.

Demsusiu 22 Martiu 1879

Multu stimata D-le Redactoru! Mi tinentu de datorintia a avisá pe on. publicu prin pretiuitulu diuaru ce-lu redigeti, ca nu se scie or'a si minutulu, candu anticulu si uniculu monumentu ce a remasu in patri'a noastra dela strabunii nostri Romani conservatu pena astadi in integritatea s'a va se devina o ruina — si acestu monumentu este „antic'a biserica din Demsusiu, care dupa istoricii mai renumiti si impariali a servitu strabuniloru nostri ca unu mausoleu. Acest'a zidire in decursulu multoru secole s'a slabitu si a capetatu doue crepaturi la anghiulu de castra mediadi. Pentru de a ne convinge despre pornirea ei spre ruinare s'au sigilat cu cera si harthia crepaturile, si in tempu de patru lune harthia si sigiliile s'au ruptu, de aci der' conchidemu, ca acelu frumosu monumentu alu gloriei anticiloru nostri strabuni, astadi mane, va fi supusu ruineloru, in evulu alu 19-lea, candu tote statele civilisate anticitalile loru si monumentele le conservéza ca pe nesce tesauze si clenodii pretiose.

Pentru ca On. publicu se aiba o mai chiara informatiune, si pentru ca representanti'a bisericesca locala si curatoratul se nu i fia mai tardiu inculpatu de nepasatoriu din cauza, ca n'ar' fi intreprinsu tote pentru conservarea anticulu monumentu, imi iean libertatea a aduce fora sfiela la cunoscintia urmatorele:

Inca din anulu 1864 amu inaintatu in numele comunei bisericesci rogare castra guvernulu tieiei pentru conservarea acestui monumentu anticu si pentru de a fi adjutorata comun'a spre construirea altei biserice, fiindu comun'a bisericesca seraca si biserica fora capitalu si venite, pre candu servitulu divinu pena de presente se tiene inca totu in antic'a biserica. Guvernulu transilvaneanu de atunci forte cu caldara a primitu a noastra rogare si inaintandu lucrulu la Curtea aul. indata s'a ordonatu un'a colecta nu numai in patri'a noastra, deca in iatregu imperiulu austriacu, dupa cumu arata decretulu Curtii aul. din 16 Aprile 1864 Nr. 1760 — a Guvernului 22 Aprile 1864 Nr. 13862 — a ordinariatulu de Lugosiu, prin care se publica colect'a insinuata prin guveraulu tieiei din 6 Maiu 1864 Nr. 618. Asia in er'a aceea a lui Schmerling indata incepura a incurge sume tramise de castra corporatiuni si privati si de castra sieffi administratiuniloru la guvernulu diecesei nostre din Lugosiu, cari sume in scurtu timpu ajunsera la cifr'a de 300 fl. v. a.

Se tramisera comisiuni de ingineri ai statulu la faci'a loculu de castra Guvernu, se facura planurile pentru acoperirea si conservarea monumentulu, asemenea se facu planulu noiei biserice redicande pentru poporu, — si eata ce trebui se vedemu dupa aceea.

Guvernulu centralu din Vien'a si guvernulu transilvaneanu cadu — veni Guvernulu constitutiunalu ungurescu — colectele incetara — actele, planurile luate, documentele, decisiunile, resolutiun. guvern. s'au asiediatu in buna pastrare pe vecii veciloru — si nu sciama unde suntu. — Cercatamu se damu de urm'a loru, ca capatandule se le tinentu in archivulu nostru bisericescu, pentru vecinic'a pomenire, — cu multa staruintia dela Guvernu la Ministeriu, dela Ministeriu la Archivulu Comitatalulu abia le-amu datu de urma subu Nr. 1442 si 1620 in anulu 1870 — inse noue nu ni s'au predatu.

Vediendu nepasarea guvernulu ungurescu faci'a de monumentele si anticitalile patriotice, pentru cari in secululu alu XIX unu guvern civilisatu ar' trebui se aiba mai multu interessu, la recursulu nostru consultatu prin Vener. Ord. de Lugosiu ne-amu adresatu castra mai multe Episcopate si Comunitati ca mai avute din Ungari'a pentru ajutoriu, pena in diu'a de astadi inse tacu ca pescele. — In 1871 'mi luai cutesarea a pasi cu o rogare la parlamentulu din Budapést'a, prin deputatulu de aci Kendeffy Árpád, care mi-a fostu promis subcursulu seu in privinti'a acest'a, amu intielesu inse, ca presentandu parlamentulu umilit'a noastra rogare in sensulu decretulu Curtii aul. din 16 Aprile 1864, nu sciu de siguru, ca de castra deputatu s'a motivatu, séu parlamentulu s'a exprimat, ca: „N e m v a l a m i r ó m a j r é g i s é g“ (Nu e anticitate romana) si asia se se transpuna la comisiunea de petitiuni éra si pentru vecii veciloru. — In 1874 am mai incercatu noroculu odata prin nou alesulu deputatu Mara Lörincz si sermana si nevinovat'a petitiune éra s'a osenditu de castra parlamentulu pestanu la archivulu vecinicu alu petitiuniloru séu — dupa cumu se usuéza unu dicteriu pe la noi, la Siberi'a.

Acumu ne amu perdutu tota patientia si sperarea, caçi dupa o staruire de 14 ani desi Vener. Ordinariatu alu nostru de Lugosiu la tote ocaziunile a sustienutu si motivatu recursurile nostre faci'a de in regimu, n'am dobendi mai multu nimic. La diferite ocaziuni candu calatori straini din tote statele civilisate precumu: anglesi, francesi, germani s. a. intre cari, de sine se intielege, ca erau istoricii si capacitati din cele mai renumite, veneau se viziteze anticulu nostru monumentu, la prim'a vedere a acestui monumentu se intorceau castra mine, care, fiindu aprópe cu locuintia, 'i conduceamu si le damu esplicari la rogarea loru, si 'mi obiectaru de mi se rosiea faci'a, ca cumu de nu facu arataru regimulu si nu intreprindu pasii necassari la guvernulu spre a se luá mesuri spre conservarea acestui tesauru anticu. Inzedaru imi produceamu scusele mele, caçi ei par' ca nu voieau se me créda. Me provocu numai la unele persoane notabile de cari imi mai potu aduce amente, precumu: renumitulu Mommsen; professorii academici diu Prag'a, profesorii academici din Berlinu; mai multi Lordi si literatii anglesi, francesi — ba mai de aprópe chiaru la Presiedentele Academiei din Budapést'a si mai departe la Henselmann, cari si-au exprimat mirarea despre acest'a eróre a guvernulu respectivu, care in seclulu alu 19 i servese numai spre rusine inaintea stateloru europene

— ba mi-au promis chiaru densii intrevinerea la Guvernu pe cale separata, — der' pena de presente Guvernu nimicu n'a intreprinsu.

Am trebuitu der' se esperiezu acést'a trista nepasare a guvernulu actualu pentru sustienerea unei asemenea anticitati patriotice, care dupa motivele aratate mai susu, de ar' fi construita chiaru si de Daci — Avari — Sciti séu Goti, si nu de Romani, totusin ar' meritá conservarea de castra statu in secululu alu 19-lea alu civilisatiunii — ba deca istoricii cei mai renumiti ai Europie 'i atribue originalitate romana — este justu a intrebá, ca ore astadi la visteria státulu nu succurgu si 4 milioene de Romani, si ore nu amu avé totu dreptulu a pretinde unu asemenea ajutoriu, si deca statulu nu ar' luá in consideratiune astfelu de monumente?

In fine dupa-ce 'mi amu facutu conscientiosu datorinti'a si amu aratatu on. publicu adeverat'a stare a lucrulu, me vedu necessitatu a me dechiará atatu faci'a de publiculu din patria, catu si de celu din strainatate si faci'a de indiferentismulu regimulu actualu, ca eu ca preotu localu, care sunt invitatu la tote ocaziunile, candu se viziteza anticulu monumentu de castra persoane din patria si din tieri straine, me voiu dechiará pe viitoriu francu si voiu deslusi, ca caus'a adeverata a parasirei acelu monumentu este nepasarea si nefavorulu regimulu actualu. — Dixi et salvavi animam!

G. D.

O voce maghiara.

Subacestu titlu publicara diuariele romane diu Romani'a unu articlu alu foiei maghiare bucurescene „Bukaresti Hiradó“, pe care ilu reproducemu si noi, convinsi fiindu ca cetitorii nostri ilu voru scí mai bine apretia, ca multi dintre fratii de dincolo:

„Domnitorulu Romaniei a tramisu doue mii de franci comitelu Hoyos, ambasadorulu austro-ungaru, pentru inundatii dela Seghedinu. Acést'a este manifestarea unui sentimentu atatu de nobilu, in catu ori-ce comentariu devine de prisosu. Natiunea romana nu astepta a fi rogata ea singura, indemnata numai de impulsionea animei sale proprie vine si participa cu mana larga, la subscriptiuni. Cu tote acestea, press'a romana, din tota tier'a, si fara osebire de partida, face cele mai caldorse apeluri la generositate publica. Ea invita natiunea romana se arunce velulu uitarei asup'a interdictiunii dela Sibiiu a guvernulu ungurescu (privitore la subscrierile pentru ranitii romani). Unguri'a a induratu o cumplita nenorocire, si der' trebuie ajutata; éca devis'a foiloru romane. Se aruncamu der', vomu dice si noi, velulu uitarei asup'a trecutulu, si se lasamu istoriei critic'a acelu faptu. Unde trebuie se lucreze anim'a, acolo se inceteze sfasierile politice.

„Deru noi nu vedemu numai ca bine-facere in augustulu actu alu Principelui Domnitoriu, in generositatea Romaniloru si in apelurile nobile ale diaristice romane; ci vedemu totu-o-data si semnulu viu alu simpatiei, ce porta Domnitorulu Romaniloru, ca si natiunea si diaristic'a romana, patriei nostre maghiare. Si vedemu in acestu faptu generosu totu-o-data semnulu viu alu acelei legaturi maretie, care va uni in viitoru Ungari'a cu Romani'a, pentru acelasu sacru scopu, dictatu de instinctulu conservatiunii proprie: infrénarea inamiciloru nostri comuni. Vedemu, in fine, in acestu nobilu faptu velulu uitarii, ce trebuie se lu aruncamu asupra trecutulu. De cerulu, ca asia se fia!

„Nici-o-data Romani'a se nu aiba nevoia de generositate altora; nici o-data desastrulu se nu atinga acésta frumosa tier'a; — déru, deca totusi aru fi lovita vre-o-data de primejdie, séu nenorocire, fia sigura Romani'a ca va gasi frati generosi in fiii Ungariei, in nati'a maghiara. Caci acesta nati'a nu este ingrata, ea nu uita nici-o-data unu faptu bunu ce a primitu. Acést'a a probat'o in cursulu resbelulu rusu-turcu, candu, fatia cu Europ'a intréga, natiunea maghiara a ocrotitu cu atata caldura, amu puté dice cu unu fanatismu, pe uenocritulu bolnavu.

„Numai intr'acést'a si in antipathia maghiara pentru colosulu dela Nordu, se caute nati'a romana esplicarea atitudinei exceptionale de acum duoi ani a natiiei maghiare fatia cu ranitii romani, ér' nicidecum se nu o atribue unei antipathii pentru dens'a. Ungari'a nu va uitá faptul generosu alu Domnitorulu Romaniei; Ungari'a nu va uitá nici-o-data generositatea natiunii romane; Ungari'a va portá respectu prese romane, pentru nobilitu ei zelu.“

D i v e r s e.

(Instruatiunea in Dobrogea.) Prefectulu dela Chiustengea a adresatu castra ministrulu instructiunii publice din Bucuresci urmatorea telegrama: „Domnule ministru! Am onóre a ve incunoscintia, ca astadi a avutu locu deschiderea

scólei din comun'a Grop'a Ciobanului, plas'a Har-siov'a. Satenii si parintii copiloru, ce venisera cu stindarte tricolore nationale, au asistatu la acést'a solemnitate. Dupa terminarea serviciului divin, s'au distribuit gratis de d-nulu administratoru alu plasei cartile necesare si se spera, cá si scól'a acestei comune, cá si celelalte, va fi frecuentata de unu mare numeru de copii. — Prefectu, R. Opranu.“

(Construirea liniei ferate Buzeu-Remnicu-Focsiani-Marasiesci.) Camerele romane au votatu constructiunea unei linii nóue dela Buzeu peste Rémnicu, Focsiani la Marasiesci in Moldov'a. Acést'a linia va scurtá comunicatiunea actuala directa a Europei nordice cu Constantinopolea peste Leopole (Lemberg) Galati si Varn'a cu 160 Chilometre si va oferi garanti'a unei comunicatiuni continue din cauza, cá lini'a actuala devine prin esundatiuni anuale la Romanu si la Galati multu timpu nepracticabila. Lini'a proiectata va fi 90 de Chilometre de lunga si pēna la finea anului 1880 se va pune in circulatiune. Spesele constructiunei, se prelinéza la 9 milióne de florini. Statulu romanu va construi lini'a pe calea ofertei, dér' va pune-o singuru in cerculatiune.

(Incendiu mare.) In 4. Aprile st. n. la 8 óre séra a izbucnit in comun'a Beclénu de lānga Fagarasiu unu focu mare, care intr'a óra si unu patrariu a prefacutu 150 de case si cu tóte edificiile economice in cenusia. Foculu a fostu ajutat de unu ventu teribilu: Cumu se aude ar' fi arsu dóue femei si copii, cari jaceau bolnavi in patu. Multi si-au perdutu tóta averea prin elementulu mistuitoriu. S'au prapaditu multe vite, anume porci. De abia suntu 5 ani de candu arsesse satulu jumătate. Aici e destula saracia si miseria, déra óre, se va interessa cineva de sórtea acestoru nenorociti? Se speramu cá dá.

(Passanante.) Cetitoril nostri sciu, cá Passanante, care a fostu saritu cu cutitulu asupra regelui Italiei a fostu condamnatu la mórte. Generosulu rege Umberto inse l'a agritiatu la temnitia pe vieatia. Atentatorii socialisti din Germani'a au trebuit se 'si espiezia vieati'a sub securea gadelui Ratiunea de statu in Germani'a nu a lasatu pe imperatulu Wilhelm se agratieze pe ce-i ce au puscatu asupra-i, in Itali'a a fostu cu potintia a agrati'a pe Passanante. Eata marea deosebire intre rigórea neimpacata a dinastiei nordice si liberal'a marinositate a casei regesci dela sudu. Care principiu este celu mai bunu, celu mai folositoriu interesselor celor ce sunt chiamati dela prevedintia a domni asupra popóreloru? Viitorulu va aratá si credemu cá sentinti'a lui va fi: cá arm'a cea mai tare a poterniciloru este iertarea eara nu resbunarea. Faptulu agratiarei lui Passanante este o nóua dovéda despre aceea, cá famili'a regala de Savoia remane fidela traditiuniloru sale, care o léga de poporu si o face se nu urasca principiile democratice, pe bas'a caror'a s'a seversitu marea opera a unitatii Italiei. — Este interessantu cá inainte de agratiare prefectulu Neapolei visitandu inchisorile a doritu se véda si pe Passanante, cu care avú o lunga intrevorbire. „De Siguru speru in grati'a regelui? ilu intrebá prefectulu. — „Nici cá me gandescu la acést'a: n'am voitu se apelezu in contra sentintiei de mórte si nici nu voiu cersi, nici nu voiu primi o asemenea gratia.“ — „Pentru ce nu?“ — „Eu nu recunosc unele autoritati si nu me supunu la consecintiele lor. Poporulu e care va avé se pronuntie, cá ultimu judecatoriu, sentinti'a asupra mea. Nu primescu gratiarea deórece executiunea mea ar' aduce mai multa paguba inimiciloru mei si mai multu folosu amiciloru mei.“ — „Asia dér', ai amici si adepti?“ — Nu am, ceea ce am facutu am facutó din propriulu meu indemnu; n'am nici unu complice, nu este adevératu cá asiú fi statu in legatura cu cineva. Ceru se moru pentru cá se castigu prosliti. . .“ Cu totu refusulu seu inse regele l'a agratiatu. Foile neapolitane spunu cá in 29 Martiu a mersu secretariulu de statu. La Francesca in inchisórea dela San Francesco unde se aflá Passanante. A datu indata ordinu cá acést'a se fia adusu inaintea s'a si i-a predatu decretulu regelui cu cuvintele. „Acel'a caruia ai voitu se-i dai mórtea, iti cinstesce vieati'a!“ Unu momentu Passanante aratá mare iritatiune si schimb'a la feóe. Dér' s'a reculesu iute si dise plangēndu. „Ringrazio la clemenza del Re!“ (Multiamescu regelui pentru gratia.) Din momentulu acést'a Passanante n'a mai vorbitu nici unu cuventu, cu tóte cá de alta data vorbea multu cu pazitorii. Dupa meadia-nópte elu fú transportatu la arsenalulu dela

mare, unde fú predatu marinei de resbelu in presentia unui admiralu, a prefectului s. a. la 2¹/₄ nópte. Vaporulu de resbelu „Laguna“ a plecatu apoi indata din portu cu elu, spre alu duce la insul'a Elb'a unde va petrece dilele ce le va mai ave in temnitia.

(Arestari de revolutiunari in Russi'a.) Si in Varsiovia s'au facutu arestari multe de socialisti. Vatr'a nemultiamitoru polonesi din Varsiovia s'a descoperitu in cas'a lacatusiloru, Buch Tomasievsky si Comp. Gendarmii asediati in giurulu casei atrasera o multime de ómeni, cari au statu pēna la 2 óre nópte, catu a tēnutu cercetarea (perchisitiunea). Politi'a a disu cátra ómeni, cá cauta dupa falsificatori de bani. Perchisitorii au descoperitu mai multe carti si scrieri social-democratice si revolutionare in limb'a polona, multe revolvere, pumnale, si cartusie. Cateva dile dupa aceea s'au mai facutu arestari nóue si la toti arestati s'au aflatu revolvere incarcate. Afara de Varsiovia se mai arestara si in alte orasie precumu Vilno, Sevastopolu, Lublin, s. a. cá la vreo 300 persóne. Toti arestati au fostu dusi in citadel'a lui Alesandru din Varsiovia. Pe lēnga tóte arestarile inse nu inctéza atentatele, din contra nu trece nici o di fara atentatu, Asia ne facú mai deunadi in Petersburg unu atentatu asupra renumitulu scriitoriu russescu Dostoievsky de cátra unu individuu necunoscutu, dér' fara succesu, cáci atentatorulu strigá mai inainte de a dá cu pumnalulu; „mori cane!“ si atunci Dostoievsky, sari iute la o parte si asia nu lu nimeri. Scriitorulu curagiosu puse man'a pe atentatoriu si 'lu tēnú pe locu pēna veni unu politistu care 'lu arestá. Se dice, cá atentatulu a avutu motive politice. — O mis'are mare a Nihilistiloru domnesce in tóte partile Russiei si la tóte actiunile lor ieau parte insemnata si femeile. Asia a omoritu pe gendarmulu, ce a caditu cu ocaziunea rescólei din Chievu, o femea cu numele Olg'a Russovsc'a. Cas'a ce o impresurase gendarmieri'a in Chievu o aperau cu mare barbatia mai multe curagióse Nihiliste, Intr'o casa, unde fura arestati Nihilisti, locuiea si o fata de 18 ani, domnisóia Gersfeld o frumusetie renumita. Tatalu ei este Senatoru si Generalu. Ea se inarmá c'unu revolveru si trase asupra gendarmiloru, cari veneau asupra ei cu baionet'a, ea fú ranita si arestata. Atunci dise cátra siefulu politiei: „Astadi am puscatu numai asupra unui politistu, dér' peste puçinu ve vomu impuscá pe toti, cá pe nisce cani turbati.“ Frumós'a comtesa Panin inca se aflá intre luptatori. Ea a fostu studenta in Kiew. Nu de multu a fostu arestata in Kiew si o veduva tēnera, princes'a Demidov'a.

(Caus'a atentatulu in contra generalulu Drenteln,) dupa cumu spune fói'a russa „Obsceie Dielo“, a fostu descoperirea si confiscarea tipografiei fóiie socialisto-republicane „Semljai Wolja“ (Tiéra si Libertate), care s'a facutu chiaru de generalulu Drenteln. Acést'a erá cea mai mare tipografia secreta din Russi'a. Din diu'a nimicirei acestei'a mai in tóte dilele primea generalulu scrisori anonime, in care erá taxatu de subjugatoriu alu libertatii si amenintiatu cu mórte. Este de mirare, cá si mórtea lui Mesenzef a fostu casionata printr'unu casu cá acést'a. Elu descoperi intr'o latrina o presa litografica a comitetulu revolutionariu, care nu incté d'alu urmari pēna nu fú ucisu.

(Diaristic'a in Paris.) — In Paris aparú actualmente 1190 foi cotidiane, ebdomadare séu lunare. Din aceste suntu 59 diare cotidiane, 17 reviste politice, 71 diare religióse, 140 de jurisprudentia si administratiune, 153 de comerciú si de finance, 23 de geografía si istoria, 139 de lectura recreativa, 31 de instructiune, 90 de literatura, filologia si bibliografia, 18 de bele-arte, 4 de fotografia, 8 de architectura, 15 de musica, 17 de teatru, 70 de mode, 134 de tecnologia si industrii diverse, 80 de medicina si farmacia, 48 de sciintie, 29 de arta militare si marina, 38 de sciintie agricole, 28 de sportu si 27 diverse.

(Statistic'a emigratiunei in Americ'a.) Emigratiunea din Europ'a la Americ'a earasi cresce. Dupa conspectele biroului statisticu din New-York venira in anulu 1878 153,207 emigranti in staturile unite faciá cu 130,503 din anulu trecut. Acést'a ne da unu crescamentu cu 17 percente. Numerulu de mai susu se imparte in 94,651 persóne barbatesci si 58,556 persóne femeesci, cari au emigratu din urmatórele tēri, din Angli'a 19,581, din Irland'a 17,113, din Scoti'a 3700,

din Vales 311, din Germani'a 31,968, din Austri'a 4881, din Svedi'a 6176, din Norvegi'a 5216, din Dani'a 2688, din Elveti'a 2051, din Franci'a 4668, din Itali'a 5163, din Russi'a 4216, si din Canad'a 24,533.

Literariu.

„Indreptariu practic in tóte afacerile financiale“ compusu pe bas'a legiloru si ordinatiuniloru financiale, ce suntu in vigóre, de Georgiu Popu, secretariu reg. financiale si presiedintele oficiulu pentru mesurarea competintieloru din Alb'a-Iuli'a. — Prin scrierea acestui opu din care a si aparutu, pēna acuma brosiur'a I. autorulu face in adevéru unu mare serviciu publiculu romanu, care sentia multu lips'a unui esaménea manualu practic. „Tendintia mea este, — dice d. G. Popu in prefaçia“ — a presentá publiculu romanu unu opu, care se cuprinda in sine esentia tuturor legiloru si ordinatiuniloru, cari tractéza despre darile directe, indirecte, in unu modu practic si cátu se póte mai lesne de intielesu. Opu e spicuitu cu totu felulu de formulare, de aratari, cereri, recurse, apelatiuni, conspecte si registre, precumu si chiei si scale pentru calcularea dariloru si percentelor, cá deoparte se fia mai bine priceputu, ear' de alta parte fia-cine, care 'lu va posede, singuru se 'si póta gati scriptele amintite si cu ajutoriulu chieiloru si alu scóleloru éra singuru se póta controlá, cá óre darile si percentele bine i s'au calculatu ori ba. La tóte speci'a de dare si de proventu e aratata calea, cá unde, in ce forma si cu ce documente inzestratu are se si astérna cineva recursulu, déca afla, cá i s'a facutu din partea oficiiloru de instantia prima nedreptate.“ — Indigitarile aceste ne arata de ajunsu importantia practica a opului si prim'a brosiura ce-o avemu inaintea ochiloru justifica tóte promisiunile, ce le face autorulu, pe deplinu. Nu potemu dér' decátu se recomandamu caldurosu cetitoriloru nostri acést'a scriere folositoria din tóte punctele de vedere.

Opu preste totu va tractá, dupa o introducere scurta despre conceptulu sciintiei financiale, despre economi'a de statn, modulu stabilirei budgetulu de statn, si despre datoriile statulu, — urmatoriile capitule: Partea I. Dãrile directe: I. darea de pamentu; II. darea de case; III. darea de castigu; IV. darea bãiloru; V. darea instituteloru cari au se faca computu publicu; VI. darea dupa venite si camete; VII. darea suplementaria (crescamentulu); VIII. darea pentru venatu si dupa puscii; IX. dările de lucsu; Partea II. Dãrile de consumu: X. darea de spirtu si vinarsu; XI. darea pentru consumulu de vinu si carne; Partea III. Mònopolele: XII. Tabaculu; XIII. Sarea; Partea IV. Competintiele: XIV. Esentia contractelor cu tota speci'a de formularie; XV. Legea despre testamente cu diferite formularie; XVI. Procedur'a càrtii funduarie, cu diferite formularie. Aceste trei capitule suntu lucrate din partea Dlui advocatu Georgiu Filipu din Alb'a Iulia, unulu dintre cei mai practici juristi din tiera. XVII. Competintiele si ecivalentulu cu totu soiulu de esemple. XVIII. Timbrele, dupa brosiur'a edata de autorulu in limb'a maghiara, compusa intr'unu modu pāna acumu neindata, practic si usioru; XIX. Legea si ordinatiunile referitorie la administrarea dãrilor; XX. Prescriptele referitorie la administrarea competintieloru, timbreloru si a ecivalentulu. Indicele generalu.

Opu intregu va esi in brosiure lunare, brosiur'a va cuprinde celu puçinu 3 cóle octavu mare si va costá cu portulu postale 30 cr. Preste totu voru fi 6—7 brosiure. Brosiur'a 1 va esi in 20 Martiu, a 2-a in 20 Aprile, si asiá mai incolo, totu in a 20 di din fia-care luna, pāna la completarea opului. Prenumeratiunea se face pentru primele 4 brosiure de odata cu 1 fl. Pretiulu celoru din urma 3—4 brosiure se va indicá pre iuvelitórea brosiurie a 4-a din seri'a prima. — Domnii colectanti voru primi dupa 8 esemplarie platite alu 9-lea cá premiu. Tóte epistolele, cari atingu partea literaria a intreprinderi suntu a se adresá autorulu in Alb'a Iulia (Gyulafehérvár.) — Epistolele cu prenumerári si cari atingu editur'a suntu a se adresá Tipografiei Seminariale in Blasiu.

Indreptare. In articolulu de fondu din numerulu trecut seri'a 30 si 34 numerandu dela inceputu in locu de „multiamire“ si „multiamitn“ este a se ceti „nemultiamirea ce-o constata „Pesri Naplo“ s. c. l. si „nemultiamitu cu celalaltu s. a.“

Cu numerulu acést'a se finesce cuar-tatulu primu.

Esemplarie complete dela inceputulu anului se mai afla.

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gótt si fiu Henriu.